

ด่วนที่สุด

ที่ ทก ๐๑๐๐.๔/๒๕๕๒

สว. 1/185
วันที่ 9 ก.ย. 54
เวลา 11-25 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส2514 (ลวค)
รับที่ : ๕7258/54 2 มติ
วันที่ : 09 ก.ย. 54 เวลา : 11:07

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๑๒๐ หมู่ ๓ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ชั้น ๙
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ศ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง การขอความเห็นชอบแนวทางการรักษาตำแหน่งวงโคจร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๗๐๕๔ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ตารางแสดงรายนามเอกสารข่ายสื่อสารดาวเทียม
  ๒. สำเนาหนังสือบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ที่ กสท ผก. (อพ.)/๑๙๗ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔
  ๓. สำเนาหนังสือกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด่วนที่สุด ที่ ทก ๐๒๐๔/๒๑๓๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔
  ๔. สำเนาหนังสือบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ที่ ทค (ส) ๑๐๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔
  ๕. สำเนาหนังสือบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ที่ ทค (ส) ๐๘๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบแนวทางในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมสองตำแหน่งตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอ ดังนี้

๑) ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ๑๒๐ องศาตะวันออก มีพื้นที่ครอบคลุมประเทศไทย และประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย มหาสมุทรอินเดีย และบางส่วนของมหาสมุทรแปซิฟิกซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากย่านความถี่เพื่อความมั่นคงของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นควรเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อให้มีการจัดหาดาวเทียมสื่อสารที่มีย่านความถี่ต่างๆ เช่น KU-Band C-Band X-Band หรืออื่นๆ ที่เหมาะสม โดยเห็นควรให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุน การจัดทำคำของบประมาณเพื่อการลงทุน โดยให้ดำเนินการจัดหาตามระเบียบการจัดซื้อของหน่วยงาน ซึ่งจะดำเนินการได้รวดเร็ว และสามารถรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมในตำแหน่งนี้ได้

๒) ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ๕๐.๕ องศาตะวันออก มีพื้นที่ครอบคลุมทวีปแอฟริกา เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บางส่วนของสาธารณรัฐประชาชนจีน มหาสมุทรอินเดีย และบางส่วนของมหาสมุทรแอตแลนติก ซึ่งกระทรวงฯ เห็นควรให้ดำเนินการจัดหาดาวเทียมด้วยการให้สัมปทานภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อใช้ประโยชน์ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมตำแหน่งนี้โดยเร่งด่วนต่อไป

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ให้กระทรวงฯ รับข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ ในส่วนของตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ ๑๒๖ องศาตะวันออก และ ๑๔๒ องศาตะวันออก ให้เร่งศึกษาความจำเป็นเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วนต่อไป รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึง

๑.๑.๒ เอกสารขायงานดาวเทียม (Filing) ที่จะหมดอายุลงภายในปี ๒๕๕๔ และต้นปี ๒๕๕๕ ณ ตำแหน่งที่ ๕๐.๕ และ ๑๒๐ องศาตะวันออก มีดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

๑) เอกสารขायงานดาวเทียม ณ ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ๕๐.๕ องศาตะวันออก จำนวน ๒ ข่ายงาน ได้แก่ THAICOM-C1 และ THAICOM-N1 ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงฯ ได้ดำเนินการรักษาสถานะเอกสารขायงานที่มีความสำคัญโดยการนำดาวเทียมอื่นไปรักษาสถานะเอกสารขायงานเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกฎระเบียบของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ โดยที่ผ่านมาเมื่อ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ กระทรวงฯ ได้ย้ายดาวเทียมไทยคม ๒ ไปปลดระวางซึ่งทำให้สามารถรักษาสถานะเอกสารขायงาน และมีการขยายระยะเวลาจนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔

๒) ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ๑๒๐ องศาตะวันออก ประกอบด้วยเอกสารขायงานดาวเทียม THAICOM-A3 THAICOM-A3B THAICOM-A3KA THAICOM-AK3 THAICOM-G9A THAICOM-G2K และ THAICOM-N3 ซึ่งดาวเทียมไทยคม ๑ ได้ปลดระวาง ณ ตำแหน่งดังกล่าวเมื่อ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓ และตามกฎหมายข้อบังคับวิทยุของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ประเทศไทยจะต้องมีดาวเทียมใช้งาน ณ ตำแหน่งดังกล่าวภายใน ๒ ปี ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมาของกระทรวงฯ

๑.๒.๑ กระทรวงฯ ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่องแนวทางการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ให้บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (บมจ. กสท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบ และมอบหมายให้ บมจ.กสท. ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ฯ รวมทั้งให้พิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการต่อไป

๑.๒.๒ ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์ของการใช้งานดาวเทียม ณ ตำแหน่งที่ ๑๒๐ องศาตะวันออก ของ บมจ. กสท โทรคมนาคม มีข้อสรุปว่าไม่ก่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุน เนื่องจากตำแหน่งวงโคจรดังกล่าว มีข้อจำกัดในการใช้งาน ซึ่งจะต้องประสานงานความถี่ให้เสร็จสิ้นก่อนใช้งานจริง (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๑.๒.๓ กระทรวงฯ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ทก ๐๒๐๔/๒๑๓๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึง บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (บมจ. ไทยคม) เพื่อบอกหมายให้ บมจ. ไทยคม พิจารณาดำเนินการเจรจากับผู้ประกอบการต่างประเทศ เพื่อจัดหาดาวเทียมมาใช้ที่วงโคจรทั้งสองเป็นการชั่วคราว และเมื่อมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการแล้ว ให้นำข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องมาเสนอต่อกระทรวงฯ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๑.๒.๔ บมจ. ไทยคม ได้มีหนังสือที่ ทค (ส) ๑๐๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึง กระทรวงฯ เพื่อรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการรักษาตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๒๐ องศาตะวันออก โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

(๑) **แนวทางที่ ๑** จัดหาดาวเทียมของผู้ประกอบการต่างประเทศมาไว้ที่วงโคจรเป็นการชั่วคราว โดยในช่วงที่ดาวเทียมอยู่ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก อาจพิจารณาให้ผู้ประกอบการต่างประเทศนั้นสามารถนำช่องสัญญาณให้บริการหารายได้เพื่อชดเชยค่าดำเนินการในการรักษาวงโคจร หลังจากนั้น กระทรวงฯ หรือผู้ประกอบการไทยที่ได้รับมอบหมายสามารถพิจารณาจัดสร้างดาวเทียมขึ้นใช้งานต่อไปในอนาคตภายในสองปีหลังจากที่ดาวเทียมที่จัดหาชั่วคราวนั้นออกจากวงโคจรไป

ซึ่งแนวทางที่ ๑ ดังกล่าวข้างต้น บมจ. ไทยคม เห็นว่ามีความเป็นไปได้ยากเนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านเทคนิคในการใช้งาน ทั้งย่านความถี่ C-band และ Ku-band จึงยังไม่สามารถมีข้อสรุปกับผู้ประกอบการที่เจรจาอยู่ได้

(๒) **แนวทางที่ ๒** เจรจาและดำเนินการกับผู้ประกอบการจากเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นผู้ให้บริการตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๒๒ องศาตะวันออก และมีแผนการในการยิงดาวเทียมมาใช้งานที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออกอยู่แล้ว โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) ผู้ประกอบการจากเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนจะนำดาวเทียม Interim satellite มาวางที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก เป็นการชั่วคราวภายในสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งอยู่ในเงื่อนไขที่กำหนด เพื่อรักษาสถานะในวงโคจรของประเทศไทย โดยดาวเทียมดังกล่าวมีลักษณะทางเทคนิคที่สามารถใช้ในการแจ้งการนำขึ้นใช้งาน (Bringing into Use) กับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ เพื่อรักษาสถานะในวงโคจรของประเทศไทย และหากดาวเทียม Interim satellite สามารถอยู่ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก ได้นานพอในการให้บริการกับลูกค้า ผู้ประกอบการดังกล่าวก็จะนำช่องสัญญาณบนดาวเทียม Interim satellite มาให้บริการแก่ลูกค้าของตน และ บมจ. ไทยคม ก็จะสามารถนำช่องสัญญาณบนดาวเทียมนี้ มาให้บริการแก่ลูกค้าของ บมจ. ไทยคม

(๒.๒) ผู้ประกอบการดาวเทียมดังกล่าวมีแผนในการจัดสร้างดาวเทียมดวงใหม่ขึ้นใช้งานที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออกอยู่แล้ว โดยมีแผนจะนำดาวเทียมดวงใหม่ (Follow-on satellite) ขึ้นใช้งานที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จากการเจรจาผู้ประกอบการดังกล่าวเปิดโอกาสให้บริษัทฯ มีช่องสัญญาณดาวเทียมของบริษัทฯ บนดาวเทียมดวงนี้ได้โดย บมจ. ไทยคม จะแบ่งส่วนการเป็นเจ้าของดาวเทียมดังกล่าวกับผู้ประกอบการรายนี้

(๒.๓) เนื่องจากผู้ประกอบการดังกล่าว มีความประสงค์จะให้บริการในสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหลัก ดังนั้น ผู้ประกอบการรายนี้ จะให้บริการแก่ลูกค้าของตนทั้งบน Interim satellite และ Follow-on satellite ภายใต้เอกสารการจดทะเบียนตำแหน่งวงโคจร (Filing) และภายใต้การอนุญาต (License) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสาธารณรัฐประชาชนจีน

(๒.๔) ในการให้บริการของ บมจ. ไทยคม ทั้งบน Interim satellite และ Follow-on satellite หากได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องในประเทศไทย บมจ. ไทยคม จะให้บริการแก่ลูกค้าของ บมจ.ไทยคม โดยใช้เอกสารจดทะเบียนตำแหน่งวงโคจร (Filing) และภายใต้การอนุญาต (License) ของประเทศไทย

(๒.๕) เนื่องจากการที่ขยายงานดาวเทียมของประเทศไทยจะใช้งานย่านความถี่ C-band ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก หลังจากดาวเทียมไทยคม ๑ หมดยุคได้นั้น จะต้องได้รับข้อตกลงการประสานงานความถี่จากสาธารณรัฐประชาชนจีน หากดำเนินการในแนวทางที่ ๒ นี้ ผู้ประกอบการไทย (บมจ. ไทยคม)

/กับผู้ประกอบการ...

กับผู้ประกอบการจากเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถจะเจรจาเทคนิคเพิ่มเติม เพื่อให้บรรลุข้อตกลงในการประสานงานความถี่ระหว่างตำแหน่งที่ ๑๒๐ องศาตะวันออก ของประเทศไทย กับตำแหน่ง ๑๒๒ องศาตะวันออก ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาข้อจำกัดทางเทคนิคด้านการประสานงานความถี่

(๒.๖) ผู้ประกอบการไทย (บมจ. ไทยคม) กับผู้ประกอบการจากเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถจะเจรจาเทคนิคเพิ่มเติม เพื่อให้บรรลุข้อตกลงในการประสานงานความถี่ย่าน C-band ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก ร่วมกันได้ โดยผู้ประกอบการไทยสามารถใช้งานความถี่ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก ภายใต้เอกสารจองตำแหน่งวงโคจร (Filing) ของประเทศไทย ในจำนวนไม่น้อยกว่าที่ประเทศไทยสามารถใช้งานได้เดิมคือ ไม่น้อยกว่าการใช้งานของดาวเทียมไทยคม ๑ ในย่าน C-band

นอกจากนี้ บมจ. ไทยคม แจ้งว่าผลการเจรจากับผู้ประกอบการของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนรายนี้ มีความคืบหน้าไปมากและบมจ. ไทยคม เห็นว่าเป็นแนวทางที่น่าจะมีความเป็นไปได้มากที่สุด

อนึ่ง ในการดำเนินการตามแนวทางที่ ๒ ดังกล่าวข้างต้น บมจ. ไทยคม จะต้องเจรจาเพิ่มเติมในการทำข้อตกลงกับผู้ประกอบการดาวเทียมของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ เพื่อสามารถร่วมจัดสร้างดาวเทียมขึ้นใช้งานได้ทันในปี ๒๕๕๗

ในการนี้ บมจ. ไทยคม มีความเห็นว่า หากกระทรวงฯ เห็นชอบในแนวทางที่ ๒ และเห็นควรให้บริษัทฯ เป็นผู้ดำเนินการขอให้ ทก. พิจารณา ดังนี้

๑) ให้ความเห็นชอบในการนำเอกสารขायงานดาวเทียม (Filing) ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก มาใช้งานสำหรับดาวเทียม Interim satellite และ Follow on satellite โดยบริษัทฯ จะได้จัดทำข้อมูลในการแจ้ง ITU ตามขั้นตอน Bringing Satellite Network into Use ต่อไป

๒) สำหรับการประสานงานความถี่และการอนุญาตให้บริษัทฯ สามารถนำช่องสัญญาณมาให้บริการได้นั้น เนื่องจากมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) บมจ. ไทยคม ขอความอนุเคราะห์ให้กระทรวงฯ ประสานงานกับ กสทช. เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๑.๓ ข้อเท็จจริง

๑.๓.๑ ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ๑๒๐ องศาตะวันออก มีข้อจำกัดในการ ใช้งาน อันเป็นผลมาจากข้อตกลงการประสานงานความถี่ของหน่วยงานโทรคมนาคมของไทย(กรมไปรษณีย์โทรเลข) กับหน่วยงานโทรคมนาคมของสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๖ ดังนั้น หากประเทศไทย ต้องรักษาตำแหน่งวงโคจรตามนโยบายของรัฐบาล การนำดาวเทียมขึ้นใช้งานในตำแหน่งดังกล่าวเพื่อรักษาตำแหน่งวงโคจรจะต้องมีการประสานงานกับประเทศจีนให้เสร็จสิ้นก่อน

๑.๓.๒ บมจ. ไทยคม ได้เสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อรักษาสิทธิในวงโคจรดาวเทียมของประเทศไทย ณ ตำแหน่งที่ ๕๐.๕ และ ๑๒๐ องศาตะวันออก โดยประเทศไทยควรจัดหาดาวเทียมขึ้นใช้งาน ณ ตำแหน่งทั้งสองเป็นการชั่วคราวโดยเร็ว และขณะเดียวกันก็ต้องดำเนินการประสานงานความถี่เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มโอกาสและความสะดวกในการใช้งานได้จริงในอนาคตต่อไป ซึ่ง บมจ.ไทยคม ได้เสนอที่จะดำเนินการเจรจากับผู้ประกอบการต่างประเทศเพื่อจัดหาดาวเทียมมาไว้ที่วงโคจรทั้งสองเป็นการชั่วคราว และ บมจ.ไทยคม จะนำข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องมาเสนอต่อกระทรวงฯ เพื่อพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องดังกล่าวต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ในการนี้ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงได้พิจารณาและเล็งเห็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการรักษาตำแหน่งวงโคจรของประเทศไทยที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นของประเทศไทยอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่สามารถให้ประโยชน์ต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ คือ ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ณ ๑๒๐ องศาตะวันออก และ ๕๐.๕ องศาตะวันออก เนื่องจากตำแหน่งวงโคจรทั้งสองแห่งดังกล่าวมีพื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ที่เป็นเขตเศรษฐกิจของโลกในบริเวณประเทศที่มีเขตที่ตั้งในทวีปเอเชีย (เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และบางส่วนของสาธารณรัฐประชาชนจีน) ทวีปออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกา รวมทั้ง มหาสมุทรอินเดีย และบางส่วนของมหาสมุทรแปซิฟิก ที่มีประชากรซึ่งยังมีความต้องการใช้ระบบสื่อสารโทรคมนาคมจากการสื่อสารผ่านดาวเทียม เนื่องจากข้อจำกัดในด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ ตลอดจน เป็นพื้นที่ที่มีความยุ่งยากในการที่จะใช้โครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมภาคพื้นดิน ซึ่งระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดนั้นสามารถมีทางเลือกในการใช้บริการสื่อสารได้ ซึ่งหลายๆ ประเทศในบริเวณพื้นที่ที่ครอบคลุมดังกล่าวต่างพยายามที่จะลดช่องว่างทางด้านดิจิทัลให้แก่ประชาชนในประเทศของตนเองด้วยการใช้เทคโนโลยีดาวเทียมที่สามารถรองรับการให้บริการได้โดยทันที และมีความสะดวกรวดเร็ว

อนึ่ง การที่กระทรวงฯ ต้องนำเสนอเรื่องนี้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ และรับทราบแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในการรักษาตำแหน่งวงโคจรที่ ๕๐.๕ องศาตะวันออก และ ๑๒๐ องศาตะวันออก ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การรักษาตำแหน่งวงโคจรในครั้งนี้เป็นไปด้วยความราบรื่น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการรักษาตำแหน่งวงโคจรที่เป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในครั้งนี้ได้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาทางเลือกข้อเสนอของ บมจ. ไทยคม เพื่อรักษาสถานีในตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ณ ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อรักษาสถานีและผลประโยชน์ของประเทศไทยในการเป็นเจ้าของตำแหน่งวงโคจรดังกล่าว ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ รัดกุม และคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแนวทางการดำเนินการของ บมจ. ไทยคม ก่อน กระทรวงฯ ดำเนินการประสานงานกับ กสทช. และ บมจ. ไทยคม ต่อไป

๓. ความเห็นของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๓.๑ ปัจจุบันประเทศไทยมีตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมใช้งานจริงเพียงสองตำแหน่งได้แก่ ตำแหน่งที่ ๗๘.๕ องศาตะวันออก และ ๑๑๙.๕ องศาตะวันออก ที่มีดาวเทียมไทยคม ๕ และดาวเทียมไทยคม ๔ (ไอฟีสตาร์) โดยลำดับ และการให้บริการจะสิ้นสุดลงในปี ๒๕๖๔ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้รับการจัดสรรตำแหน่งที่ ๑๒๐.๖ ซึ่งเป็น Fixed Satellite Service (FSS) Plan จาก ITU เพื่อให้รัฐสมาชิกได้รับโอกาสในการใช้ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ดังนั้น ตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ ๑๒๐ องศาตะวันออกจึงมีความสำคัญที่ประเทศไทยควรสงวนรักษาไว้ เนื่องจากหากประเทศไทยสามารถรักษาตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๒๐ องศาตะวันออกไว้ได้ ก็จะสามารถบริหารจัดการข่ายงานดาวเทียมตั้งแต่ตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๑๙.๕ ถึง ๑๒๐.๖ องศาตะวันออก เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคตได้ต่อไป

๓.๒ จากผลการหารือระหว่างกระทรวงฯ กับ กสทช. เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า กระทรวงฯ สามารถดำเนินการในการรักษาตำแหน่งวงโคจรได้ตามปกติ ซึ่งที่ผ่านมาเมื่อปี ๒๕๔๖ บมจ. ไทยคม ได้ดำเนินการรักษาตำแหน่งโคจรดาวเทียมของประเทศ ณ ตำแหน่งที่ ๕๐.๕ องศาตะวันออก โดยจัดหาดาวเทียม Intelsat 602 มารักษาตำแหน่งวงโคจรเป็นการชั่วคราว เพื่อให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับวิทยุคมนาคม โดยการดำเนินการนี้ไม่มีข้อผูกพันในกรรมสิทธิ์ของตำแหน่งวงโคจรดังกล่าวแต่ประการใด นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๓ บมจ. ไทยคม ยังได้ดำเนินการย้ายดาวเทียมไทยคม ๒ จากตำแหน่งวงโคจรที่ ๗๘.๕ องศาตะวันออกมาปลดระวาง ณ ตำแหน่ง ๕๐.๕ องศาตะวันออก เพื่อเป็นการรักษาตำแหน่งวงโคจรดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการทั้งสองกรณีนี้ เป็นการดำเนินการที่ บมจ. ไทยคม จะต้องให้ความร่วมมือกับกระทรวงฯ ในการดำเนินงานแทนด้วยค่าใช้จ่ายของบริษัทฯ เอง

๓.๓ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่จะรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมกระทรวงฯ และ กสทช. มีความเห็นร่วมกันว่าการรักษาสิทธิในตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน และเพื่อให้การดำเนินงานนี้มีความรวดเร็ว ตลอดจนเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศ จึงเห็นควรให้ บมจ. ไทยคม เป็นผู้ดำเนินการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ณ ตำแหน่งที่ ๕๐.๕ และ ๑๒๐ องศาตะวันออก และหากมี กสทช. ชุดใหม่ รวมทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ของการบริหารข่ายสื่อสารผ่านดาวเทียมเรียบร้อยแล้ว กสทช. จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี และเป็นธรรมในธุรกิจนี้ต่อไป

๓.๔ เพื่อให้เป็นไปตามมติการหารือกับ กสทช. ในข้อ ๓.๒ ข้างต้น กระทรวงฯ จะมีหนังสือแจ้งการดำเนินงานให้ กสทช. ทราบ และหาก บมจ. ไทยคม ได้ดำเนินการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ ๑๒๐ และ ๕๐.๕ องศาตะวันออก เป็นที่เรียบร้อยแล้ว กระทรวงฯ จะเร่งรัดการกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตการใช้คลื่นความถี่และประกอบกิจการสื่อสารผ่านดาวเทียมของ กสทช. เพื่อให้หน่วยสื่อสารดาวเทียมไปบริหารจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อไป

๓.๕ สำหรับตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๒๖ และ ๑๔๒ องศาตะวันออก ขณะนี้ บมจ. กสท. อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ซึ่งกระทรวงฯ จะได้เร่งรัดและติดตามผลศึกษาดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบในโอกาสแรก

๓.๖ บมจ. ไทยคม รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการรักษาตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๒๐ องศาตะวันออก ต่อกระทรวงฯ ตามข้อ ๑.๒.๔ ซึ่งการพิจารณาทางเลือกข้อเสนอของ บมจ. ไทยคม เพื่อรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ณ ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออก เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อรักษาสิทธิและประโยชน์ของประเทศไทยในการเป็นเจ้าของตำแหน่งวงโคจรดังกล่าว ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ รัดกุม และคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแนวทางการดำเนินการของ บมจ. ไทยคม ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑. รับทราบผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ ๑๒๐ องศาตะวันออก โดย บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

๒. รับทราบการดำเนินงานเพื่อรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ ๕๐.๕ และ ๑๒๐ องศาตะวันออกให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้มอบหมายกระทรวงฯ พิจารณาดำเนินการ

๓. พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแนวทางการรักษาตำแหน่งวงโคจรที่ ๑๒๐ องศาตะวันออกโดยมอบหมายให้ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ดำเนินการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมตามที่เสนอ พร้อมทั้ง ให้ความเห็นชอบในการนำเอกสารข่างานดาวเทียม (Filings) ที่ตำแหน่ง ๑๒๐ องศาตะวันออกให้ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ไปใช้งานสำหรับดาวเทียมที่จะจัดหามา และกระทรวงฯ จะได้ประสานงานกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้พิจารณาอนุญาตให้ บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลและการอนุญาตที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

- นาวาอากาศเอก
(อนุดิษฐ์ นาครทรรพ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๘๖๑
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๐๒๗